

Przegląd Prawno-Ekonomiczny

REVIEW OF LAW, BUSINESS & ECONOMICS

lipiec-sierpień-wrzesień

Nr 44/1
(3/2018)

WYDZIAŁ ZAMIEJSKOWY
PRAWA I NAUK
O SPOŁECZEŃSTWIE | **KUL**

WYDAWCA

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II | Wydział Zamiejscowy Prawa i Nauk o Społeczeństwie
w Stalowej Woli

ADRES REDAKCJI

Redakcja „Przeglądu Prawno-Ekonomicznego” | 37-450 Stalowa Wola, ul. Ofiar Katynia 6a |
e-mail: ppe@kul.pl

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

dr Artur Lis – redaktor naczelny (editor-in-chief) | dr David W. Lutz (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | dr Dariusz Żak – zastępcy redaktora naczelnego (associate editors) | dr hab. Grzegorz Wolak – sekretarz redakcji (administrative editor) | dr hab. Piotr T. Nowakowski – redaktor ds. międzynarodowych (international editor) | dr Filip Ciepły, dr Isaac Desta (Holy Cross College w Notre Dame, USA), dr Dorota Tokarska, dr Dominik Tyrawa, dr Timothy Wright (Holy Cross College w Notre Dame, USA) – redaktorzy tematyczni (subject editors) | dr Piotr Pomorski – redaktor statystyczny (statistical editor) | mgr Agnieszka Lis – redaktor językowy polskojęzyczny (Polish-language editor) | mgr Tomasz Deptuła (USA) – redaktor językowy anglojęzyczny (English-language editor) | prof. dr hab. Nikolaï Gołowaty (UKRAINA) – redaktor językowy rosyjskojęzyczny | dr Judyta Przyłuska-Schmitt – redaktor konsultant (consulting editor) | mgr Rafał Podlesny – redaktor techniczny (layout editor)

RADA NAUKOWA

ks. prof. dr hab. Antoni DĘBIŃSKI (Rektor KUL Lublin) | prof. dr hab. Thomas BURZYCKI (Holy Cross College w Notre Dame, USA) | prof. dr hab. Wiktor CZEPURKO (Ukraina) | dr hab. Leszek CŹWIĘKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Czesław DEPTUŁA (KUL Lublin) | dr hab. Marzena DYJAKOWSKA (KUL Lublin) | abp. prof. dr hab. Andrzej DZIĘGA (Szczecin) | dr hab. Krzysztof GRZEGORCZYK (Wyższa Szkoła Humanistyczno-Przyrodnicza w Sandomierzu) | nadkom. dr Dominik HRYSZKIEWICZ (Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie) | prof. dr hab. Aleks JULDASZEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | prof. dr hab. Marian KOZACZKA (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Andrzej KUCZUMOW (KUL Stalowa Wola) | prof. dr hab. Pantelis KYRMIZOGLU (Alexander TEI of Thessaloniki, Greece) | dr hab. Antoni MAGDOŃ (KUL Stalowa Wola) | ks. prof. dr hab. Henryk MISZTAŁ (KUL Lublin) | prof. dr hab. Wojciech NASIEROWSKI (University of New Brunswick) | prof. dr hab. Jurij PACZKOWSKI (Ukraina) | prof. dr hab. Pylyp PYLYPENKO (Ukraina) | prof. dr hab. Anton STASCH (European Akademy of Technology & Management, Oedheim Niemcy) | prof. dr hab. Tomasz WIELICKI (California State University, Fresno) | ks. dr hab. Krzysztof WARCHAŁOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego)

RECENZENCI ZEWNĘTRZNI

dr hab. Leszek BIELECKI (Wyższa Szkoła Ekonomii, Prawa i Nauk Medycznych w Kielcach) | dr Walentyn GOŁOWCZENKO (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr hab. Mirosław KARPIUK (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr Barbara Lubas (Nadbużańska Szkoła Wyższa w Siemiatyczach) | prof. dr hab. Oleksander MEREŻKO (Ukraina) | dr Kiril MURAWIEW (Interregional Academy of Personnel Management, Ukraina) | dr Łukasz Jerzy PIKULA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) | ks. dr hab. Tomasz RAKOCZY (Uniwersytet Zielonogórski) | dr hab. Krystyna ROSŁANOWSKA-PLICHCIŃSKA (Wyższa Szkoła Zarządzania i Ekologii w Warszawie) | dr hab. Piotr RYGUŁA (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego) | dr hab. Romuald SZEREMIETIEW (Akademia Obrony Narodowej) | prof. dr hab. Jerzy Tomasz SZKUTNIK (Politechnika Częstochowska) | prof. dr hab. Dariusz SZPOPER (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) | dr hab. Andrzej SZYMAŃSKI (Uniwersytet Opolski) | dr Agnieszka OGRODNIK-KALITA (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

DRUK I OPRAWA

VOLUMINA.PL DANIEL KRZANOWSKI | ul. Ks. Witolda 7-9, 71-063 Szczecin | tel. 91 812 09 08 | e-mail: druk@volumina.pl

ISSN 1898-2166 | Nakład 300 egz.

Watykan, 25 kwietnia 2018 r.

Spis treści

Artykuły

KAZIMIERA JUSZKA, KAROL JUSZKA *Problematyka badawcza metodyki przeprowadzania okazania w Polsce* | 13

ELŻBIETA A. MAJ *Tajemnica w postępowaniu administracyjnym* | 22

MAGDALENA MATERNIAK *Wymóg uregulowanej sytuacji prawnej związków wyznaniowych z art. 195 §1 Kodeksu karnego* | 36

ANNA WOLSKA-BAGIŃSKA *Przesłanki ogłoszenia upadłości konsumenckiej* | 48

KRZYSZTOF BOKWA *Ekstradycja - regulacja i historia na przykładzie prawa austriackiego* | 68

JOANNA CZUCHRYTA *Dopuszczalność przeznaczenia agio na sfinansowanie spłaty z tytułu umorzenia udziałów (akcji) w spółkach kapitałowych* | 79

DAMIAN DOBOSZ *Treść wykonywania prawa własności w kontekście planowania i zagospodarowania przestrzennego* | 91

MICHAŁ GREGORCZYK, MONIKA UTRACKA *Umowy dowodowe - nowa instytucja w polskiej procedurze* | 104

KLAUDIA GRZEBIELA *Naruszenie prawa do zmiany sprzedawcy energii jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów* | 117

KLAUDIA KIJAŃSKA *Prawo do prywatności, a niejawne prowadzenie działań wobec cudzoziemców na gruncie ustawy o działaniach antyterrorystycznych* | 131

JAN KLUZA *Przestępstwo propagowania treści faszystowskich w świetle ostatnich doniesień medialnych. Studium przypadku z Wodzisławia Śląskiego* | 146

ALEKSANDRA NIEPRZECKA *Przyznanie do winy w postępowaniach przed międzynarodowymi trybunałami karnymi a standardy rzetelnego procesu* | 159

ŁUKASZ CHYLA *Wzrost znaczenia klauzuli hardship w międzynarodowym prawie kontraktów* | 179

BARTŁOMIEJ PYKA *Obowiązek kontraktowania w prawie przewozowym* | 193

MICHAŁ SŁUŻALEC *Wyrażenie zgody przez pacjenta na ujawnienie tajemnicy lekarskiej a jawność rozprawy głównej na gruncie kodeksu postępowania karnego* | 210

IWO JAROSZ *Wybrane problemy związane ze stosowaniem artykułu 961 Kodeksu cywilnego* | 222

ADRIAN ROMKOWSKI *Normatywne i pozanormatywne podstawy odpowiedzialności za współsprawstwo wykroczenia* | 239

PATRYCJA FIGUŁA *Zdatność ugodowa a zdatność arbitrażowa - analiza relacji na tle Kodeksu postępowania cywilnego* | 265

PAULINA KOWALSKA *Sformułowanie wniosku z art. 380 k.p.c. w zażaleniu do Sądu Najwyższego* | 277

ALEKSANDRA KULICZKOWSKA *Institucja błędu w prawie umów* | 290

TOMASZ PILIKOWSKI *Zasada rzetelnego procesu a możliwość wykorzystania dowodów nielegalnych – analiza w perspektywie ostatnich nowelizacji Kodeksu postępowania karnego* | 305

JOANNA SZUMAŃSKA *Zabezpieczenie roszczenia przez arbitra doraźnego na tle postępowania o udzielenie zabezpieczenia przed sądem powszechnym* | 324

BARBARA ZIELIŃSKA – RAPACZ *Zwolnienie ubytków wyrobów akcyzowych z podatku w Polsce na tle prawa Unii Europejskiej* | 336

ŁUKASZ CHYLA *Wyzwania polskiego arbitrażu w sporach o zaskarżanie uchwał* | 349

MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRUHŁAYĄ *Wycena kapitału intelektualnego przedsiębiorstwa usług transportowych* | 367

Glosa

AGNIESZKA OGRODNIK-KALITA *Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16* | 378

Contents

Articles

- KAZIMIERA JUSZKA, KAROL JUSZKA *Research issues pertaining to the methodology of performing a police lineup in Poland* | 13
- ELŻBIETA A. MAJ *The confidentiality in administrative proceedings* | 22
- MAGDALENA MATERNIAK *The Requirement of regulated legal position of religious communities from art. 195 section. 1 of the Criminal Code* | 36
- ANNA WOLSKA-BAGIŃSKA *Preconditions for declaring personal bankruptcy* | 48
- JERZY NIKOŁAJEW KRZYSZTOF BOKWA *Extradition - regulation and history on the example of Austrian law* | 74
- JOANNA CZUCHRYTA *Admissibility of financing remuneration for redeemed shares from agio* | 79
- DAMIAN DOBOSZ *Content of the exercise of the ownership rights in the context of spatial planning and land development* | 91
- MICHAŁ GREGORCZYK, MONIKA UTRACKA *Contracts of evidence - a new institution in the Polish procedure* | 104
- KLAUDIA GRZEBIELA *Violation of the right to switch the energy supplier as a practice infringing collective consumer interests* | 117
- KLAUDIA KIJĄŃSKA *Right to privacy and secret activities against foreigners based on act of counter-terrorism activities* | 131
- JAN KLUZA *The crime of promoting fascist content in the view of recent media reports. Case study from Wodzisław Śląski* | 146
- ALEKSANDRA NIEPRZECKA *Guilty Plea under the Proceedings before International Criminal Tribunals and the Standards of Fair Trial* | 159
- ŁUKASZ CHYLA *The Rise of Hardship Clause in International Contract Law* | 179

- BARTŁOMIEJ PYKA *Obligation to contract in Carriage law* | 193
- MICHAŁ SŁUŻALEC *Consent of the patient for disclosure of professional secrecy and the principle of public while the main trial in criminal proceeding code* | 210
- IWO JAROSZ *Certain issues concerning the application of article 961 of the Polish Civil code* | 222
- ADRIAN ROMKOWSKI *Normative and beyond-normative basis of liability for co-perpetration in a contravention* | 239
- PATRYCJA FIGUŁA *Complicability and arbitrability - analysis of relationships on the background Code of Civil Procedure* | 265
- PAULINA KOWALSKA *Formulation of the application from art. 380 k.p.c. in a complaint to the Supreme Court* | 277
- ALEKSANDRA KULICZKOWSKA *Mistake in contract law* | 290
- TOMASZ PILIKOWSKI *The due process of law rule and the possibility of using illegal evi-dences - an analysis in the light the perspective of recent amendments of the Code of the Criminal Procedure* | 305
- JOANNA SZUMAŃSKA *Security of the claim made by an emergency arbitrator against the proceedings for granting security in a court of law* | 324
- BARBARA ZIELIŃSKA – RAPACZ *Exemption from excise duty in cases of lost goods in the Polish legal system compared to European Union law* | 336
- ŁUKASZ CHYLA *The challenges of Polish arbitration in shareholders' resolution disputes* | 349
- MARCIN MOLENDĄ, MARTA KRULAYĄ *Valuation of intellectual capital of a transport company* | 367

Gloss

- AGNIESZKA OGRODNIK-KALITA *Gloss on The Regional Court Judgement in Gdańsk of July 6, 2016, III CA 406/16* | 378

Agnieszka Ogrodnik-Kalita

Glosa do wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16

Gloss on The Regional Court Judgement in Gdańsk of July 6, 2016, III CA 406/16

Teza

I. Nienależyte wykonanie zobowiązania polegające na braku zapewnienia osobom korzystającym ze zorganizowanego wypoczynku dowozu ich bagażu nosi cechy „zmarowanego urlopu”, a więc szkody niemajątkowej w postaci dyskomfortu psychicznego.

II. Utrata rzeczy spakowanych do bagażu, które miały służyć należytemu wypoczynkowi i relaksowi, uzasadnia przyjęcie, że pobyt wakacyjny nie wiązał się z komfortem psychicznym, jakiego można oczekiwać w sytuacji właściwego wykonania umowy przez organizatora wypoczynku.

Glosowany wyrok zasługuje na uwagę z kilku względów. Chociaż skutkiem niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o świadczenie usług turystycznych jest w analizowanym stanie faktycznym - tak jak zazwyczaj w sprawach dotyczących zmarowanego urlopu - właśnie utracona przyjemność z wakacji, nienależyte wykonanie zobowiązania przez organizatora przybiera tutaj inną postać niż zazwyczaj w tego typu sprawach. Przyczyną dyskomfortu psychicznego i utraconej przyjemności z wakacji był tutaj brak zapewnienia osobom korzystającym z zorganizowanego wypoczynku dowozu ich bagażu. Orzeczenie

to ukazuje więc jak skomplikowanym wieloaspektowym zjawiskiem jest kwestia szkody z tytułu zmarnowanego urlopu¹.

Należy na początku zaznaczyć, że chociaż regulacje ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych², będące podstawą rozstrzygnięcia, zostały uchylone wraz z wejściem w życie ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych³, będą one, co oczywiste, bazą dla przeprowadzonych rozważań.

Analizę ułatwi zwiąże zarysowanie stanu faktycznego, który legł u podstaw glosowanego orzeczenia. Powódka zawarła z pozwanym umowę o świadczenie usług turystycznych w postaci przejazdu i pobytu w hotelu w Turcji. Po przylocie na miejsce okazało się, że wspólny bagaż powódki i jej córki nie doleciał. Ze względu na fakt, że w walizce powódki miały spakowane wszystkie swoje rzeczy, zostały ich pozbawione przez prawie pięć dni z siedmiodniowego pobytu. W związku z tym powódki były zmuszone poświęcić swój czas na poszukiwanie ubrań, zabawek czy kosmetyków. Sąd Okręgowy uznał, że nienależyte wykonanie zobowiązania polegające na braku zapewnienia osobom korzystającym ze zorganizowanego wypoczynku dowozu ich bagażu nosi cechy zmarnowanego urlopu, a więc szkody niemajątkowej w postaci dyskomfortu psychicznego⁴.

Dla powstania odpowiedzialności organizatora turystyki za szkodę wyrządzoną klientowi muszą zostać spełnione ogólne przesłanki odpowiedzialności⁵. Są nimi: niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania; szkoda i związek przyczynowy między faktem niewykonania zobowiązania a szkodą⁶. Odpowiedź na pytanie, czy w stanie faktycznym, który legł u podstaw glosowanego orzeczenia rzeczywiście zaistniały wskazane przesłanki jest więc kluczowa dla stwierdzenia poprawności rozstrzygnięcia. Wydaje się również celowa dla przejrzystości rozważań. Nie mniej ważnym zagadnieniem, wartym analizy jest kwestia ewentualnego naruszenia dóbr osobistych powódki, a także wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia.

Nienależyte wykonanie zobowiązania przez pozwanego polegało na braku zapewnienia powódkom dowozu ich bagażu. Spełnienie w analizowanym stanie faktycznym pierwszej z wskazanych przesłanek odpowiedzialności

¹ J. Luzak, K. Osajda, *Odpowiedzialność za zmarnowany urlop w prawie polskim*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” (2005), z. 2, s. 311.

² Tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1553.

³ Dz.U. z 2017 r., poz. 2361 z późn. zm.

⁴ Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16.

⁵ M. Nesterowicz, *Prawo turystyczne*, Warszawa 2016, s. 62.

⁶ Zob. np. W. Popiołek, w: *Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 450 - 1088. Przepisy wprowadzające*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015, s. 46.

odszkodowawczej nie budzi żadnych wątpliwości. Warto jednak zauważyć, że zdarzenie, z którego wyniknął tutaj obowiązek naprawienia szkody miało, jak już zaznaczono, postać szczególną, odmienną od występujących zazwyczaj w tego typu sprawach⁷. W doktrynie i w judykaturze wskazuje się, że nienależyte wykonanie zobowiązania polega najczęściej na otrzymaniu świadczeń niższej jakości niż gwarantowane umową, takich jak hotel niższej kategorii, niesprawnie działające urządzenia bądź ich brak, inna odległość od morza niż wynikało to z oferty, brak ciepłej wody, insekty w hotelu; zmianie programu podróży; odbieganiu właściwości świadczeń wchodzących w skład umowy od treści materiałów reklamowych lub innych informacji przekazanych turystyce; braku możliwości korzystania za dodatkową opłatą z nadprogramowych, fakultatywnych imprez⁸. Należy jednak podkreślić, że J. Gospodarek zauważa, że ujemne przeżycia psychiczne uczestnika imprezy turystycznej mogą być związane z zaginięciem jego bagażu⁹.

Powódka słusznie niezwłocznie zgłosiła fakt braku bagażu przedstawicielowi pozwanego na lotnisku, a następnie rezydentowi, który miał się zająć sprawą. Niezwłoczne zawiadomienie wykonawcy usługi oraz organizatora turystyki o wadliwym wykonywaniu umowy w trakcie imprezy turystycznej jest nie jedynie uprawnieniem klienta, ale jego obowiązkiem, wynikającym z art. 16 b ust. 1 ustawy o usługach turystycznych¹⁰. Oczywiście w stanie faktycznym głosowanego orzeczenia trudno wyobrazić sobie sytuację, w której powódka nie dopełniłaby tego obowiązku. Co oczywiste, samo niedostarczenie bagażu, jeśli bagaż zostałby dostarczony niezwłocznie, w czasie uniemożliwiający odczucie jego braku

⁷ Podobieństw w stanie faktycznym można doszukać się w wyroku Sądu Powiatowego dla m.st. Warszawy z 11 listopada 1967 r. (X C 2687/67), w którym podczas zorganizowanej wycieczki do Soczi rzeczy należące do turysty zostały skradzione z hotelu i pomimo zatrzymania złodziei nie udało się odzyskać skradzionego mienia. Chociaż Sąd w Soczi przyznał turystyce odszkodowanie za utracone mienie, jego urlop był zmarnowany, gdyż część pobytu poświęcił on na wyjaśnienie sprawy kradzieży. Za: M. Boszko, *Wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Leitner. Odszkodowanie za szkodę niematerialną oraz model odpowiedzialności odszkodowawczej w Dyrektywie w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek*, „Transformacje Prawa Prywatnego” (2007), z. 1, s. 58.

⁸ A. Koronkiewicz - Wiórek, *Zmarnowany urlop w praktyce - kilka uwag na tle orzecznictwa sądów wrocławskich*, „Rejent” (2009), nr 6, s. 59. M. Ciemiński, *Naprawienie uszczerbku polegającego na utraconej przyjemności z podróży*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2005, z. 2, s. 359. Wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z 21 listopada 2013 r., IV Ca 466/13.

⁹ J. Gospodarek, *Głosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r.*, III CZP 79/10, „Orzecznictwo Sądów Polskich” (2012), nr 1, s. 11. Dla potwierdzenia swojej tezy Autor przywołuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 maja 2010 r., C-63/09.

¹⁰ P. Cybula, *Komentarz do art. 16 (b) ustawy o usługach turystycznych*, w: P. Cybula, *Usługi turystyczne. Komentarz*, LEX 2012.

przez powódkę nie uzasadniałoby zastosowania art. 11 a ust.1 ustawy o usługach turystycznych, gdyż nie powodowałoby żadnej szkody. W analizowanej jednak sprawie powódki pozbawione zostały niezbędnych rzeczy osobistych przez prawie pięć dni z siedmiodniowego pobytu. Pozwany poza zajęciem się kwestią dosłania bagażu w żaden sposób nie spróbował pomóc powódce przez umożliwienie zakupu potrzebnych rzeczy czy zapewnienie „pakietu startowego” w postaci niezbędnych kosmetyków czy odzieży. Sąd słusznie uznał, że pozwany naruszył w ten sposób art. 11 a ust. 2 ustawy, który nakłada na organizatora turystyki obowiązek pomocy poszkodowanemu klientowi. Pozwany nie informował również powódki o tym, kiedy otrzyma bagaż i to powódka oraz jej mąż musieli codziennie kontaktować się z pozwanym w celu uzyskania informacji. Wszystkie te okoliczności niewątpliwie wypełniają przesłankę nienależytego wykonania zobowiązania przez pozwanego.

Warto zauważyć, że stan faktyczny wyroku i postać, jaką przybrało w nich nienależyte wykonanie zobowiązania, potwierdzają specyficzny charakter umowy o imprezę turystyczną. Sprawa ta dobitnie ukazuje, jak ważne są poszczególne jej elementy, rzeczywiście tworzące jedną całość, jeśli niewykonanie jednego z obowiązków - na pierwszy rzut oka mało znaczącego - może doprowadzić do nieosiągnięcia celu imprezy i *de facto* zmarnowania urlopu.

W analizowanym wyroku, podobnie jak w innych sprawach dotyczących odpowiedzialności za zmarnowany urlop, powódka poniosła szkodę zarówno majątkową, jak i niemajątkową. Bezsporna w sprawie była konieczność naprawienia szkody majątkowej, jakiej doznała powódka, w związku z niedostarczeniem jej bagażu. Pozwany zwrócił powódce tytułem odszkodowania kwotę, którą musiała wydać w celu zakupienia niezbędnych rzeczy na wyjeździe. Faktem, który odróżnia analizowaną sprawę, jest różnica pomiędzy ceną imprezy turystycznej, a szkodą majątkową, jaką poniosła powódka. Sama szkoda majątkowa zazwyczaj zależy i jest powiązana z ceną imprezy turystycznej. W tym wypadku była jednak znacznie niższa, co oczywiście jest konsekwencją specyfiki zdarzenia, które wywołało szkodę.

Najistotniejsze znaczenie z punktu widzenia analizy orzeczenia ma oczywiście szkoda niemajątkowa, jakiej doznały powódki. Szkoda na gruncie ustawy o usługach turystycznych obejmuje również właśnie szkodę niemajątkową i w pojęciu szkody poszukuje się podstaw, które przesądzają o możliwości dochodzenia zadośćuczynienia za szkodę polegającą na zmarnowanym urlopie¹¹. Szkoda ta nie

¹¹ M. Łolik, *Odpowiedzialność organizatora turystyki za zmarnowany urlop - glosa do uchwały SN z 19.11.2010 r. (III CZP 79/10)*, „Europejski Przegląd Sądowy” (2011), nr 9, s. 46.

ma charakteru komercyjnego i będąc zjawiskiem psychicznym, dotyka wyłącznie sfery wrażeń i uczuć¹². Sąd orzekający w sprawie trafnie podkreślił, że „utrata rzeczy spakowanych do bagażu, które miały służyć należytemu wypoczynkowi i relaksowi, uzasadnia przyjęcie, że pobyt wakacyjny nie wiązał się z komfortem psychicznym, jakiego można oczekiwać w sytuacji właściwego wykonania umowy przez organizatora wypoczynku”¹³. Nienależyte zaś wykonanie przez pozwanego zobowiązania poprzez brak zapewnienia powódkom dowozu bagażu nosiło cechy „zmarnowanego urlopu”, a więc szkody niemajątkowej w postaci dyskomfortu psychicznego powódek¹⁴. Powódka nie mogła się zrelaksować, odpocząć od trosk i kłopotów, odczuć komfortu „myślenia o niczym” i rozładować stresu. Nie trzeba ponadprzeciętnej empatii, aby wyobrazić sobie sytuację psychiczną matki z 8 - letnim dzieckiem, nie mającym dostępu do swoich zabawek, w obcym kraju, która czekała na wakacje 4 lata.

W tym kontekście warto podkreślić, że „uzasadnieniem dla rekompensaty specyficznego rodzaju uszczerbku, jakim jest utracona przyjemność z wakacji, jest również specyficzny, wyjątkowy charakter umowy o podróż, który powoduje, że ma ona wartość znacznie wyższą aniżeli suma elementów składających się na pakiet. Organizator nie sprzedaje bowiem jedynie transportu, zakwaterowania i usług dodatkowych, a „sprzedaje wakacje”, czyli okres, w którym konsument „uzupełnia” swoją energię, „doładuje baterie”¹⁵.

Zarzuty pozwanego podniesione w apelacji miały na celu wykazanie, że powódki bądź nie poniosły żadnej szkody, spowodowanej niedostarczeniem bagażu, bądź przyczyniły się do jej powstania lub raczej zwiększenia. W pierwszym przypadku nie powstawałby obowiązek naprawienia szkody, ze względu na brak zaistnienia jednej z jego przesłanek, w drugim zaś obowiązek ten ulegałby odpowiedniemu zmniejszeniu. W tym kontekście pozwany podniósł, że małoletnia powódka mogła pożyczyć rzeczy od współlokatorki. Ponadto w ocenie pozwanego powódka powinna pożyczać rzeczy od swoich koleżanek czy zapakować leki do bagażu podręcznego. Pierwszy zarzut Sąd I instancji uznał za nielogiczny, z uwagi na dzielącą dziewczynki różnicę wieku. Natomiast druga wskazana przez pozwanego okoliczność, zdaniem Sądu, była bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż kwestia możliwości pożyczania ubrań przez powódkę od osób trzecich w żaden sposób nie przekładała się na ocenę działania

¹² P. Piskozub, *Odpowiedzialność przedsiębiorcy turystycznego za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych*, Lublin 2017, s. 151.

¹³ Zob.: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Za: A. Koronkiewicz-Wiórek, *Zmarnowany urlop*, s. 67.

pozwanego w realizacji przez niego postanowień umowy. Aprobując co do zasady to ostateczne stwierdzenie, należy jednak zauważyć, że podniesienie tych wszystkich okoliczności nie miało na celu obalenia twierdzeń powódek o nienależytym wykonaniu zobowiązania przez pozwanego, ale zanegowanie faktu doznania przez nie szkody. Nienależyte wykonanie zobowiązania polegało tutaj na braku zapewnienia osobom korzystającym ze zorganizowanego wypoczynku dowozu ich bagażu i było w sprawie bezsporne. Należy jednak podkreślić, chociaż Sąd Rejonowy nie zwrócił na to uwagi, że powódki doznałyby szkody, nawet gdyby, jak sugerował pozwany pożyczły wskazane rzeczy. Konieczność pożyczania ubrań czy kosmetyków od znajomych jest sytuacją krępującą, powodującą szkodę niemajątkową w postaci dyskomfortu psychicznego. Jest też sytuacją niepożądaną szczególnie w czasie urlopu, jako okresu z założenia wolnego od stresu i trosk.

Kolejnym zagadnieniem, któremu warto poświęcić uwagę, jest wysokość zadośćuczynienia, zasądzonego w analizowanej sprawie. Decyzja sądu odnośnie do samej zasadności żądania zadośćuczynienia, jak i jego wysokości jest zawsze decyzją trudną. Tym trudniejsza wydaje się być w analizowanej sprawie, w której nie mamy do czynienia z klasycznym zmarnowanym urlopem gdzie jakość usług zazwyczaj nie odpowiada tej, która wynikała z umowy¹⁶.

Powódka i jej córka żądały zasądzenia od pozwanego kwoty 3413, 16 zł i taka kwota została zasądzona przez sądy zarówno pierwszej, jak i drugiej instancji. Przyznana wysokość zadośćuczynienia odpowiadała cenie za pobyt powódek na wakacjach za każdy dzień pozostawania przez nie bez bagażu.

Kwota zadośćuczynienia przyznanego w analizowanej sprawie jest bez wątpienia logiczna i jurydycznie uzasadniona. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadała tutaj, jak wskazano, cenie za pobyt powódek na wakacjach za każdy dzień pozostawania przez nie bez bagażu. Wysokość wynagrodzenia uiszczanego przez klienta w związku z umową zawartą z organizatorem turystyki może stanowić, obok rozmiaru poniesionej przez poszkodowanego szkody niemajątkowej, punkt odniesienia dla określenia wysokości zadośćuczynienia¹⁷. Można z całą stanowczością uznać, że dni, które powódka spędziła bez bagażu, podejmując kroki w celu jego odzyskania, a także zapewne rozważając bezsens upływającego czasu, nie przedstawiały dla niej żadnej wartości z punktu widzenia celu, dla

¹⁶ Nie można jednak zapominać, że stan faktyczny sprawy Simone Leiter przeciwko TUI Deutschland, która stała się punktem odniesienia dla tego typu rozstrzygnięć, również różnił się od okoliczności faktycznych spraw, które na pierwszy rzut oka kojarzą się z utraconą przyjemnością z wakacji. Tutaj kilka dni po rozpoczęciu imprezy, dziecko państwa Leiter zatrulo się salmonellą. Zatrucie, trwające przez cały pobyt, kompletnie zrujnowało wakacje całej rodziny. Za: M. Ciemiński, *Naprawienie uszczerbku*, s. 356.

¹⁷ P. Piskozub, *Odpowiedzialność przedsiębiorcy*, s. 162.

którego udała się na wakacje. Nie była bowiem w stanie ani odpocząć, ani zgłębiać relacji z córką. Trafnie ujął rozważane zagadnienie sąd orzekający w sprawie, podkreślając, że „skoro pobytowi w okresie tym (oczekiwania na bagaż - przyp. A.O.-K.) towarzyszył dyskomfort i niepokój, uniemożliwiający pełen relaks i wypoczynek, zasadne jest przyjęcie, że choć przyjemność oczekiwana w związku z podróżą (urlopem), a nieuzyskana w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zawartej umowy, pozostaje wyłącznie w sferze wrażeń i uczuć, a więc jest zjawiskiem czysto psychicznym, pozbawionym elementu majątkowego bądź komercyjnego, może znajdować miernik oparcia w cenie pobytu odpowiadającej każdemu dniowi towarzyszącego dyskomfortu”¹⁸.

Z drugiej jednak strony bezsporne jest, że strata moralna i rozczarowanie powódki, składające się na poniesioną przez nią krzywdę są nieodwracalne i trudno określić, jaka kwota mogłaby je naprawić. Jeżeli powódki żądały zasądzonych kwot to należy przyjąć, że będą one dla nich satysfakcjonujące. Dywagacje na temat ich ewentualnej innej wysokości są więc tylko hipotetyczne, biorąc również pod uwagę, zasadę, zgodnie z którą sąd nie może zasądzać ponad żądanie i zasądzenie w analizowanej sprawie kwoty odpowiadającej żądaniu strony. Sąd nie może zasądzać ponad żądanie, a więc zasądzać roszczenia w większej wysokości niż żądał powód, również wtedy, gdy z okoliczności sprawy wynika bez wątpienia, że powodowi przysługuje świadczenie w większym rozmiarze¹⁹. Można więc zadać pytanie o to, czy gdyby powódka żądała kwoty np. czterokrotnie wyższej, to sąd mógłby uznać jej żądanie za zasadne? Nie bez znaczenia dla rozważanych kwestii jest fakt, iż urlop był dla powódki pierwszym od czterech lat. Jej krzywda, dyskomfort i rozczarowanie są bez wątpienia większe niż w przypadku osób, które mogą korzystać z urlopu co roku. Fakt ten ma istotny wpływ nie tylko na samą możliwość przyznania zadośćuczynienia, ale również na jego wysokość. Wysokość zadośćuczynienia odpowiadałaby wówczas czterokrotności iloczynu dni, które powódka pozostawała bez bagażu i ceny za każdy dzień pobytu.

A. Koronkiewicz-Wiórek wśród czynników, które mogą i powinny być brane pod uwagę przy zasądzaniu zadośćuczynienia za utraconą przyjemność z wakacji wymienia m. in. właśnie „ilość wakacji”²⁰. Autorka zauważa, że osoby, które nieczęsto podróżują, zwłaszcza, gdy muszą oszczędzać na ten cel, mogą bardziej odczuć rozczarowanie, niż osoby, które często wyjeżdżają, i dla których wydatki są

¹⁸ Wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 6 lipca 2016 r., III CA 406/16.

¹⁹ M. Jędrzejewska (aktualizacja J. Gudowski), w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze*, red. T. Ereciński, Warszawa 2012, s. 39.

²⁰ A. Koronkiewicz-Wiórek, *Zmarnowany urlop*, s. 82.

sprawą drugorzędną²¹. Szczególny przypadek swoistego „deficytu wakacyjnego”, który bez wątpienia nie mógł pozostać bez znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, miał miejsce w stanie faktycznym glosowanego wyroku. Dla powódek wyjazd był długo oczekiwanym wypoczynkiem. Powódka miała nie tylko odpocząć od pracy i opieki nad niepełnosprawnym synem, którym zajmowała się nieprzerwanie od 4 lat, ale również pobycć jedynie z córką, realizując między innymi zalecenie psychologa. W tym przypadku czynnik określany jako „ilość wakacji” wydaje się być jeszcze istotniejszy niż w przytaczanym przykładzie osób, odczuwających rozczarowanie ze względów finansowych. Dla matki dziecka niepełnosprawnego, potrzebującej odpoczynku i ucieczki od rzeczywistości, i trosk życia codziennego takie rozczarowanie wydaje się być tym większe. Bez wątpienia w tym przypadku utracona przyjemność z wakacji jest nieodwracalna.

O ile w sytuacji, gdy nieczęste wyjazdy wakacyjne są spowodowane okolicznościami natury finansowej, zadośćuczynienie realnie pełni funkcję kompensacyjną, pozwalając na zrekompensowanie sobie tych braków kolejnymi wakacjami²², o tyle jest to niestety wątpliwe w analizowanym stanie faktycznym, jeżeli powódka nie będzie mogła pojechać na urlop przez kolejne 4 lata.

Ostatnią kwestią, wartą rozważenia, jest ewentualne naruszenie przez organizatora turystyki dóbr osobistych powódek. W orzecznictwie przyjmuje się, że nie można konstruować dobra osobistego w postaci prawa do niezakłóconego odpoczynku²³. Każde dobro osobiste skupia bowiem w sobie dwa elementy: chronioną wartość oraz prawo żądania od innych jej poszanowania²⁴. Według Sądu Najwyższego „spokojny, niezakłócony odpoczynek na zorganizowanych

²¹ Tamże.

²² P. Piskozub wskazuje, że zasadniczą funkcją zadośćuczynienia, niezależnie od charakteru i źródła jest funkcja kompensacyjna. Tenże, *Odpowiedzialność przedsiębiorcy*, s. 156.

²³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10, LEX nr 612168. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., LEX nr 927833. Wskazane orzeczenia są traktowane, w kontekście otwartego katalogu dóbr osobistych, jako przykłady odmowy uznania przez judykaturę jakiegoś dobra za dobro osobiste. Zob. np. M. Pazdan, w: *Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1 - 449*¹⁰, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015, s. 113. P. Szczepanek, w: *Dobra osobiste*, red. I. Lewandowska - Malec, Warszawa 2014, s. 106. P. Sobolewski, w: *Komentarze Prawa Prywatnego. Tom I. Kodeks cywilny. Komentarz. Część ogólna. Przepisy wprowadzające KC. Prawo o notariacie (art. 79 - 95 i 96 - 99)*, red. K. Osajda, Warszawa 2017, s. 194.

²⁴ Tamże. P. Sobolewski zauważa jednak, że wnioskowanie Sądu Najwyższego budzi tutaj pewne wątpliwości. Autor podkreśla, że prawo do poszanowania pewnej sfery przez innych nie jest przesłanką kwalifikacji tej sfery jako dobra osobistego, ale następstwem uznania tej wartości za dobro osobiste. Podobnie fakt, że nie wszyscy odczuwają pewną potrzebę nie ma tutaj znaczenia, gdyż np. nie wszyscy odczuwają potrzebę ochrony swojej prywatności, co nie oznacza, że prywatność nie jest dobrem osobistym. Chociaż, jak zauważa Autor, prawo do spokojnego, niezakłóconego urlopu, nie jest wartością, którą można uznać za dobro osobiste, nie oznacza to, że w przyszłości nie uzyska takiego statusu. P. Sobolewski, w: *Komentarze Prawa Prywatnego*, s. 194.

wczasach nie odpowiada tym przesłankom; jest zwykłym przejawem zachowania człowieka, zaspokojeniem jego - najczęściej doraźnej - potrzeby, nie przez wszystkich zresztą odczuwanej²⁵.

Przyjęcie jednak, że niezasadne jest konstruowanie dobra osobistego w postaci prawa do udanego urlopu nie stoi na przeszkodzie uznaniu, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o podróż może w pewnych sytuacjach prowadzić do naruszenia dóbr osobistych turysty²⁶. W orzecznictwie i w doktrynie jako przykładowe dobra osobiste, które mogą zostać naruszone przez organizatora turystyki wymienia się: zdrowie, nietykalność lub wolność osobistą²⁷; spokój psychiczny²⁸. Co interesujące, analizowana sprawa dowodzi, że nienależyte wykonanie umowy przez organizatora turystyki może naruszać również inne dobra osobiste.

Ze względu na brak odpowiedniego stroju powódka nie mogła korzystać z restauracji a la carte, a w sukience plażowej została z niej wyproszona. Powódka, co rozumiała, czuła się upokorzona. Zachowanie organizatora turystyki naruszyło w ten sposób jej dobro osobiste w postaci czci, i to, jak się wydaje, zarówno w jej aspekcie zewnętrznym, jak i wewnętrznym. Cześć zewnętrzna oznacza bowiem dobrą sławę, dobre imię, natomiast cześć wewnętrzna jest rozumiana jako godność osobista, wyobrażenie o własnej wartości²⁹. Zaistniała sytuacja niewątpliwie odbiła się negatywnie na poczuciu własnej wartości powódki, która sama przyznała, że czuła się upokorzona, ale mogło uciepieć również jej imię, opinia wśród innych ludzi, gdyż mogła zostać odebrana jako osoba „nieobyta”, nie znająca zasad dress code. Również Sąd I instancji uznał, że doszło do naruszenia przez pozwanego dobra osobistego powódek w postaci godności osobistej, gdyż „brak zainteresowania ze strony pozwanego losem powódek, nieinformowanie ich o terminie nadesłania bagażu czy robienie nieprzyjemnych docinków ze strony kierowcy świadczy o ignorowaniu i lekceważeniu powódek”.

Za samodzielne dobro osobiste w ostatnich latach została uznana również więź rodzinna³⁰. Odrzucając zarzut, że przy takim ujęciu każdy zmarnowany urlop

²⁵ Tamże.

²⁶ K. Kryła-Cudna, *Zadośćuczynienie pieniężne za szkodę niemajątkową powstałą wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy*, Warszawa 2018, s. 149.

²⁷ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10, LEX nr 612168.

²⁸ K. Kryła-Cudna, *Zadośćuczynienie pieniężne*, s. 151.

²⁹ Z. Radwański, A. Olejniczak, *Prawo cywilne - część ogólna*, Warszawa 2017, s. 166.

³⁰ K. Michałowska, *Niemajątkowe wartości życia rodzinnego w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2017, s. 262. Jest to jednak zagadnienie budzące wątpliwości. Na ten temat zob. np.: M. Łolik, *Więź rodzinna jako dobro osobiste. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 10.02.2017 r.*, V CSK 291/16, „Przegląd Sądowy” (2017) nr 5, s. 99 - 109. G. Tylec, *Zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej. Uwagi na tle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz orzecznictwa sądów polskich*, „Przegląd Sądowy” (2018) nr 3, s. 7 - 22.

w przypadku wakacji „rodzinnych” naruszałby wskazane dobro osobiste, należy jeszcze raz podkreślić szczególny cel wakacji powódek. Były one m.in. konsekwencją ich szczególnej, trudnej sytuacji rodzinnej i realizacją zaleceń psychologa. Brak dostarczenia przez organizatora turystyki ich bagażu uniemożliwił osiągnięcie tego celu, naruszając jednocześnie ich więź rodzinną. Oczywiście nienależyte wykonanie umowy przez organizatora turystyki naruszyło również dobro osobiste w postaci więzi rodzinnej z matką małoletniej powódki. Bez znaczenia w tym zakresie pozostaje fakt przyznania osobie pełnego czy ograniczonego zakresu zdolności do czynności prawnych³¹. Oczywiście praktycznie korzystanie z ochrony dóbr osobistych przez osoby niemające pełnej zdolności do czynności prawnych, w tym zwłaszcza małoletnie dzieci, uzależnione jest od aktywności rodziców w tym zakresie³² i z takim przypadkiem mamy tutaj do czynienia.

W świetle powyższych rozważań glosowane orzeczenie należy ocenić pozytywnie. Jego treść jest dowodem szerokiego rozumienia szkody na gruncie ustawy o usługach turystycznych i świadczy o dużym nacisku, jaki kładą sądy, na ochronę klienta. Rozstrzygnięcie świadczy również o tym, że sądy udzielają w określonych wypadkach poszkodowanym należytej ochrony, pomimo braku w ustawie o usługach turystycznych jednoznacznej podstawy dla wysuwania roszczeń o zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową w postaci zmarnowanego urlopu.

Bibliografia

Akty prawne

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r., poz. 1553).

Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2361 z późn. zm.).

Orzecznictwo

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 maja 2010 r., C-63/09.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10, LEX nr 612168.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., LEX nr 927833.

Wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu z 21 listopada 2013 r., IV Ca 466/13.

³¹ J. Haberko, *Udostępnianie i publikowanie wizerunku nasciturusa, noworodka i małego dziecka w świetle zasady dobra dziecka*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” (2013), z. 3, s. 59. J. Mazurkiewicz, *Rodzinne do remontu! Czyli o potrzebie wielkiej reformy prawa rodzinnego, w: 50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015, s. 317.

³² Zob. na ten temat: A. Cisek, *Ochrona dóbr osobistych osób sprawujących funkcje publiczne*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo” CCCVIII, Wrocław 2009.

Literatura

- Boszko M., *Wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie Leitner. Odszkodowanie za szkodę niematerialną oraz model odpowiedzialności odszkodowawczej w Dyrektywie w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek*, „Transformacje Prawa Prywatnego” (2007), z. 1.
- Ciemiński M., *Naprawienie uszczerbku polegającego na utraconej przyjemności z podróży*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” 2005, z. 2.
- Cisek A., *Ochrona dóbr osobistych osób sprawujących funkcje publiczne*, „Acta Universitatis Wratislaviensis. Prawo CCCVIII”, Wrocław 2009.
- Cybula P., *Usługi turystyczne. Komentarz*, LEX 2012.
- Dobra osobiste*, red. I. Lewandowska - Malec, Warszawa 2014.
- Gospodarek J., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” (2012), nr 1.
- Haberko J., *Udostępnianie i publikowanie wizerunku nasciturusa, noworodka i małego dziecka w świetle zasady dobra dziecka*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” (2013), z. 3.
- Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1 - 449¹⁰*, red. Pietrzykowski K., Warszawa 2015.
- Kodeks cywilny. Tom II. Komentarz. Art. 450 - 1088. Przepisy wprowadzające*, red. Pietrzykowski K., Warszawa 2015.
- Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Postępowanie rozpoznawcze*, red. Ereciński T., Warszawa 2012.
- Komentarze Prawa Prywatnego. Tom I. Kodeks cywilny. Komentarz. Część ogólna. Przepisy wprowadzające KC. Prawo o notariacie (art. 79 - 95 i 96 - 99)*, red. Osajda K., Warszawa 2017.
- Koronkiewicz Wiórek A., *Zmarnowany urlop w praktyce - kilka uwag na tle orzecznictwa sądów wrocławskich*, „Rejent” (2009), nr 6.
- Kryła-Cudna K., *Zadośćuczynienie pieniężne za szkodę niemajątkową powstałą wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy*, Warszawa 2018.
- Luzak J., Osajda K., *Odpowiedzialność za zmarnowany urlop w prawie polskim*, „Kwartalnik Prawa Prywatnego” (2005), z. 2.
- Łolik M., *Odpowiedzialność organizatora turystyki za zmarnowany urlop - glosa do uchwały SN z 19.11.2010 r. (III CZP 79/10)*, „Europejski Przegląd Sądowy” (2011), nr 9.
- Łolik M., *Więź rodzinna jako dobro osobiste. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 10.02.2017 r., V CSK 291/16*, „Przegląd Sądowy” (2017) nr 5.
- Mazurkiewicz J., *Rodzinne do remontu! Czyli o potrzebie wielkiej reformy prawa rodzinnego*, w: *50 lat Kodeksu cywilnego. Perspektywy rekodyfikacji*, red. P. Stec, M. Załucki, Warszawa 2015.

- Michałowska K., *Niemajątkowe wartości życia rodzinnego w polskim prawie cywilnym*, Warszawa 2017.
- Nesterowicz M., *Prawo turystyczne*, Warszawa 2016.
- Piskozub P., *Odpowiedzialność przedsiębiorcy turystycznego za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o świadczenie usług turystycznych*, Lublin 2017.
- Radwański Z., Olejniczak A., *Prawo cywilne - część ogólna*, Warszawa 2017.
- Tylec G., *Zadośćuczynienie za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej. Uwagi na tle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz orzecznictwa sądów polskich*, „Przegląd Sądowy” (2018) nr 3.

Streszczenie

Przedmiotem glosy jest wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z 6 lipca 2016 r. (III CA 406/16). Zgodnie z orzeczeniem: „nienależyte wykonanie zobowiązania osobom korzystającym ze zorganizowanego wypoczynku dowozu ich bagażu nosi cechy „zmarnowanego urlopu”, a więc szkody niemajątkowej w postaci dyskomfortu psychicznego”. W stanie faktycznym analizowanego wyroku powódka i jej 8 - letnia córka były pozbawione bagażu przez 5 dni z 7 - dniowego pobytu. Co ważne, były to dla powódki pierwsze wakacje od 4 lat. Powódka opiekowała się niepełnosprawnym synem i wyjazd jedynie z córką był m.in. realizacją zaleceń psychologa. Autorka poddaje również analizie takie zagadnienia jak naruszenie przez organizatora turystyki dóbr osobistych powódki, a także wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia.

SŁOWA KLUCZOWE: bagaż, zmarnowany urlop, wakacje, zadośćuczynienie, szkoda niemajątkowa.

Summary

The subject of the gloss is The Regional Court Judgement in Gdańsk of July 6, 2016. According to the judgement: „improper performance of an obligation, consisting of lack of assurance the delivery of luggage for people using package holidays bears the characteristics of „wasted holidays” and therefore non material damage in the form of mental discomfort”. The plaintiff and her eight - year - old daughter were deprived of their luggage for 5 days from 7 days holidays. What is important, they were the first holidays for the plaintiff for 4 years. The plaintiff took care of the disabled son and holidays only with her daughter were the implementation of the psychologist’s recommendation, The Author analyses several specific issues, like infringement plaintiff’s personal interests and the amount of compensation. The Author is of the opinion that the presented judgement is to be approved.

KEY WORDS: luggage, wasted holidays, holidays, compensation, non material damage.

Autor

Dr Agnieszka Ogrodnik-Kalita – Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; Instytut Prawa, Administracji i Ekonomii.